

Dönem : 1
Toplantı : 6

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 973

Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi 1/381; Cumhuriyet Senatosu 1/804)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 348)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 4636 - 1/381

7 . 7 . 1967

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 6 . 7 . 1967 tarihli, 134 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Ferruh Bozbeyle
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 22 . 6 . 1967 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 6 . 7 . 1967 tarihli 134 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 348)

Geçici Komisyon Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyon
Esas No. : 1/804
Karar No. : 3

12 . 7 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 6 Temmuz 1967 tarihli 134 ncü Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 7 Temmuz 1967 tarihli ve 4636 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 11 Temmuz 1967 tarihli 84 ncü Birleşiminde, Anayasa ve Adalet ile İçişleri komisyonlarında beşer üyenin iştiraki ile kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 12 Temmuz 1967 tarihli Birleşiminde Hükümet adına İçişleri Bakanı Faruk Sükan ile müşavirleri olarak da ilgili Bakanlık temsilcileri hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, 307 sayılı Kanunun bâzı maddelerinde değişiklik yapılarak belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları seçimleri tarihinin Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimleri tarihi ile birleştirilmesini öngörmektedir.

Tasarının gerekçesinde de ifade edildiği üzere, 7 Temmuz 1961 tarihli Anayasamızın yürürlüğünü takiben 1961 Ekiminde Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi üyeleri seçimleri; 1963 Kasımında il genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri ve başkanları seçimi, ile köy muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri seçimleri; 1964 Haziranında Cumhuriyet Senatosu'nun ilk üçte bir yenileme seçimi; 1965 Ekiminde Millet Meclisi Genel seçimleri ve 1966 Haziranında da Cumhuriyet Senatosunun ikinci üçte bir yenileme seçimleri olmak üzere ceman 6 seçim yapılmış ve 1961 seçimlerinde seçime katılma oranı % 81,4; 1963 seçimlerinde % 77,62 (belediye % 67); 1964 seçimlerinde % 62,2; 1965 seçimlerinde % 71,3 ve nihayet 1966 seçimlerinde de % 56,20 olmak üzere tesbit edilmiştir.

Bu seçim uygulamalarındaki malî harcamalar ise şöyledir:

1961 seçimlerinde 26 128 627,00 TL; 1963 seçimlerinde 20 269 388,00 TL. 1964 seçimlerinde 7 211 178 00 TL. 1965 seçimlerinde 21 143 326 00 TL. ve 1966 seçimlerinde 11 232 264 00 TL.

1967 yılı mahalli seçimleri için de bu yıl bütçesinde 37 957 600 00 TL. ödenek konulmuş bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere 1962 yılı bir yana bırakılırsa her yıl seçim yapılması zarureti ile karşılaşılmış ve bu uygulama yukarıda belirtilen malî külfetlerin yanı sıra seçmenin seçime iştirak nisbetini de hayli etkilemiş ve psikolojik nedenlerle katılma oranı düşmüştür.

Her yıl seçim uygulamasının tevlihdettiği mahzuruları önlemek amacı ile, mümkün olduğu şekilde seçimleri birleştirmekte fayda mülâhaza edilmiş bulunmaktadır. Bu cümleden olarak da 1967 Eylül ayında yapılması gereken belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları seçimlerinin tarihinin, 238 sayılı Kanun gereğince 1968 Haziran ayında yapılacak Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçimi tarihi ile birleştirilmesi yoluna gidilmiştir.

Hatırlanacağı üzere 29 Mayıs 1963 tarihli 238 sayılı Kanunla Cumhuriyet Senatosu üyelerinin üçte bir yenileme seçimleri Anayasamızın geçici 10 ncu maddesi uyarınca düzenlenerek 7 Haziran 1964 tarihinde ilk seçimin yapılması kabul edilmişti. Buna göre mütaakip seçimler de bu tarihi takibeden her iki yılda bir aynı tarihte yapılmaktadır.

Bu kanun hükümlerinin Anayasamıza aykırı olmadığı da Anayasa Mahkemesinin Esas 1963/300; Karar 1963/280 ve 25 Aralık 1963 tarihli kararı ile kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metninin birinci maddesinde 307 sayılı Kanunun ek üçüncü maddesi değiştirilmekte ve belediye başkan ve belediye meclisi üyelerinin seçim tarihleri Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçim tarihi olan Haziran ayının ilk Pazar gününe alınmaktadır.

İkinci madde ile 307 sayılı Kanunun geçici üçüncü maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmekte ve 17 Kasım 1963 tarihinde yapılmış olan mahallî idareler genel seçimleri ve bundan sonra yapılmış ve yapılacak olan ara seçimleri ile görev başına gelmiş ve halen görev başında bulunan ve görev başına gelecek olan belediye başkan ve belediye meclisi üyelerinin mevcut hükümlere göre 1 Ekim 1967 tarihinde sona ermesi gereken görev süresinin, 3 Haziran 1968 tarihine kadar devam edeceği belirtilmekte ve bundan böyle yapılacak ilk olağan seçim tarihinin 1968 Haziranının ilk Pazar günü olacağı öngörülmektedir.

Metnin üçüncü maddesinde 307 sayılı Kanuna yeni bir geçici madde eklenmekte Eylül 1967 tarihinde yapılacak mahallî seçimler için seçim kurullarınca hazırlanmış bulunan seçmen kütüklerinin 1968 seçimlerinde de kullanılması sağlanmaktadır. Bu hüküm 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun genel nitelikte olan 28 nci maddesine bir istisna mahiyetindedir. Gerçekten, söz konusu maddeye göre düzenlenen seçmen kütükleri kesinleştiği tarihten itibaren ancak 6 ay için muteberdir.

Bu itibarla yapılması icabeden mahallî seçimler için düzenlenmiş bu kütüklerin gelecek yıl hükümsüzlüğü ile karşılaşılacaktır. Halbuki bu kütüklerin meydana getirilebilmesi için 17 Haziran 1967 tarihine kadar cem'an 25 446 411 TL. harcanmış bulunmaktadır.

Bu külfetin yeniden bütçeye yüklenmemesi bakımından hazırlanmış olan kütüklerde gerekli değişiklik ve eklerin yapılması suretiyle bunların 1968 yılı seçimlerinde de kullanılması uygun görülmektedir.

Ayrıca yeniden seçmen niteliğini kazanacakların seçmen kütüklerine yazılmaları imkânını kolaylaştırmak maksadiyle 298 sayılı Kanununun 45 nci maddesindeki 7 günlük askı müddeti de 15 güne çıkartılmıştır.

Bu genel kaidelere istisna teşkil eden hükmün bir tatbikatı da 16 Ağustos 1961 tarihli ve 347 sayılı Kanunla yapılmıştır.

Metnin 4 ncü maddesi ile 307 sayılı Kanuna yeni bir madde eklenerek belediye meclisi üyeliğine ve belediye başkanlığına adaylığını koyabilmek için yürürlükteki kanunlar gereğince, buldukları kamu görev ve hizmetlerinden istifa etmiş olanların bu sekiz aylık erteleme sebebiyle yeniden eski görevlerine dönebilmeleri de sağlanmıştır.

Bu esasları ihtiva eden tasarı komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

III - Tasarının Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması da kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Kastamonu <i>A. N. Tuna</i>	Sözcü Sivas <i>R. Öçten</i>	Kâtip İzmir <i>Ö. L. Bozcalı</i>	Samsun <i>R. Rendeci</i>
İzmir <i>İ. Birand</i>	Konya <i>S. Çumralı</i>	Denizli <i>K. Turgut</i>	

Elâziğ

Mahallî seçimlerin zamanında yapılacağı Hükümet Başkanınca ifade edilmiş ve bütçeye para konmuştur. Seçimlerin birleştirilmesi ve malî tasarruf yapılacağı ilerdeki yıllarda meseleyi halletmiyecektir. Bu itibarla kanunun aleyhindeyim.

S. Hazerdağlı

MILLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ
METİN

Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunun ek 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ek madde 3. — Belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları seçimi dört yılda bir yapılır.

Seçim döneminin son toplantı yılının Mart ayının 30 ncü günü seçimin başlangıç tarihidir ve Haziran ayının ilk Pazarına raslıyan gün oy verilir.

Belediye meclisinin dönem sonundan önce her hangi bir sebeple boşalması veya belediye meclis üye sayısının, yedeklerin de getirilmesinden sonra meclis üye tamsayısının yarısına düşmesi hallerinde belediye başkanı, belediye başkanının her hangi bir sebeple boşalması halinde de belediye başkanvekili derhal durumu mahalli ilçe seçim kurulu başkanlığına bildirmeye mecburdur.

Belediye meclisi ve başkanının müştereken boşalmaları halinde bildirim, mahallin en büyük mülkiye âmiri tarafından yapılır.

Bu bildirim üzerine ilçe seçim kurulu başkanlığınca keyfiyet 48 saat içinde ilân edilir.

İlân tarihinden sonra gelen 60 ncü günü takibeden ilk Pazar günü oy verilir.

MADDE 2. — Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Geçici madde 3. — 17 Kasım 1963 tarihinde başlıyan seçim dönemi içinde seçilen belediye başkan ve belediye meclisi üyelerinin görev süresi 3 Haziran 1968 tarihine kadar devam eder.

MADDE 3. — Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 4 ncü madde eklenmiştir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ
METİN

Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Geçici madde 4. — 2 Haziran 1968 tarihinde yapılacak olan Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi ile mahallî seçimler için yeniden seçmen kütüğü düzenlenmez. 17 Eylül 1967 mahallî seçimleri için hazırlanmış bulunan kütükler aşağıda belirtilen esaslar dairesinde bu seçimler için kullanılır.

Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkındaki 298 sayılı Kanuna göre düzenlenen sandık seçmen listeleri 20 Nisan 1968 gününden 6 Mayıs 1968 günü saat 17,00 ye kadar yeniden askıya çıkarılır. Bu kütüklerin onanlı örnekleri, daha önce verilmemişse, kütüklerin askıya çıkarılmasından bir ay önce seçime giren bütün siyasi partilere verilir.

Listelerin askıya çıkarılmasından kütüklerin kesinleşmesine ve sandık seçmen listelerinin sandık kurullarına teslimine kadar olan işlemlerde 298 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Kütüğe ilâve edilen seçmenler - sandık mevcudunun (400) ü aşmaması şartıyla - o seçim bölgesindeki sandıkların evvelce düzenlenmiş sandık seçmen listelerine eklenir. Bu işlem yapılırken bir sandık bölgesinde yeniden yazılan seçmenlerin o sandığa ait seçmen listesine eklenmesine dikkat edilir. Gerekirse yeniden yazılan seçmenler için ayrı sandık bölgeleri kurulur.

Kütüğe ilâve edilen seçmenlere, 298 sayılı Kanunun 47 ve 48 nci maddeleri gereğince seçmen kartı verilir.

İkinci ve üçüncü fıkra hükümlerinin uygulanmasında muhtarlar da görevlendirilir.

Sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılmasında 298 sayılı Kanunun 41 nci maddesinin 1 nci fıkrası uygulanmakla beraber, Yüksek Seçim Kurulu tarafından, Türkiye Radyoları vasıtasıyla, haber yayınları saatlerinde ve başka uygun saatlerde gerekli bildirimler yayınlamak suretiyle halkın ilgisi uyandırılır.

Yüksek Seçim Kurulunun seçimlerle ilgili her türlü bildirimlerinden Türkiye radyolarınca ücret alınmaz.

MADDE 4. — Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarihli ve 307 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 6 ncı madde eklenmiştir :

Geçici Komisyonun değişikliği

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Geçici madde 6. — Belediye başkanlığına ve belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyabilmek için, yürürlükteki kanunlar gereğince, işbu kanun yürürlüğe girmeden önce, buldukları kamu görev ve hizmetlerinden istifa etmiş olanlar, yazılı müracaatlarında tekrar eskiden buldukları kamu hizmetine alınır ve istifalarından kamu hizmetine tekrar alınmalarına kadar geçen zaman kıdemlerine eklenir.

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici Komisyonun değişikliği

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.